

Yttrande beträffande samråd för detaljplan för Grantorp 5:1 m.fl., i kommundelarna Flemingsberg och Glömsta, Huddinge kommun KS-2019/1424

Vårby-Fittja hembygdsförening anser att Tvärförbindelse Södertörn inte ska byggas ut enligt nuvarande planer och vi anser det därför felaktigt att Huddinge Kommun anpassar sina detaljplaner för att göra denna utbyggnad möjlig. Vi har tidigare också framfört detta beträffande upphävande av diverse detaljplaner i Vårby och Haga.

På grund av Klimat-, Kultur- och Naturskyddskäl anser vi att Trafikverkets Vägplan för Tvärförbindelse Södertörn inte ska genomföras. För ytterligare info ang. detta hänvisar vi till vårt yttrande i Samrådet 2021 över Vägplanen för Tvärförbindelse Södertörn. Vårt vägplansyttrande bifogas här som bilaga till vårt yttrande över Grantorp 5:1 m.fl.

En detalj i detta ärende vill vi dock uppehålla oss vid närmare och det är det fridlysta **Naturminnet Hagstaeken** utmed nuvarande Glömstavägen. Huddinges äldsta träd ca 500 år gammalt.

Se nedanstående resumé av händelseutvecklingen kring Hagstaeken under 2020-21:

Rädda Hagstaeken

Resumé 26/1 2021 /Olle Magnusson ordf. Vårby-Fittja hembygdsförening

Genom en artikel i Huddinges kommuntidning Vårt Huddinge nr 2/2020 blev vi uppmärksammade på beslutet i länsstyrelsen att naturminnesmärkningen (från 1933) av den s.k. Hagstaeken i Glömsta ska upphävas. Eken har bedömts ha en ålder på ca 500 år och är därmed troligen Huddinges äldsta träd.

**Upphävande av beslut om naturminne för en ek på fastigheten Glömsta 4:1, Huddinge kommun
Datum för beslut 2020-04-27
Beteckning 511-15850-2020 0126-04-001**

Bakom länsstyrelsens beslut låg en begäran från Trafikverket att, p.g.a. från Trafikverkets sida bedömd trafikfara, få fälla eken. Genom en gemensam skrivelse från Vårby-Fittja hembygdsförening, Huddinge Naturskyddsförening, Huddinge hembygdsförening och Backens fastighetsägarförening i Glömsta överklagades länsstyrelsens beslut till Miljödepartementet (16/5 2020).

En särskild överklagan inlämnades också av Huddinge kommun, som är markägare där eken står, samt i sin detaljplan för området har gett eken beteckningen "*n = Träden skall bevaras*".

Tilläggas kan också att Trafikverket i sin vägplan för framtida Tvärförbindelse Södertörn ritat in en extra bøj på nuvarande Glömstavägen på större avstånd förbi eken.

"Ekstriden" uppmärksammades med artiklar i lokaltidningen "Huddinge Direkt" nr 20 (16/5) och nr 21 (23/5) 2020

Till dags datum 26/1 2021 har inget svar kommit från Miljödepartementet beträffande inkomna överklaganden av länsstyrelsens beslut.

Genom Huddinge kommuns Samråd kring ny Detaljplan för Kästa – Glömsta blev vi i januari 2021 uppmärksammade på en händelseutveckling i frågan som vi inte blivit informerade om tidigare och inte kände till. För att kringgå överklagan av beslutet om upphävande av Naturminnet Hagstaeken har Trafikverket istället begärt *dispens* från det fortfarande gällande Naturskyddet för att kraftig reducera Hagstaekens krona och förvandla trädet till en "trädruin".

Vi kände inte till detta beslut och kunde därför inte överklaga, vilket dock Huddinge kommun gjorde. Huddinge kommun bestred *dispensen* och hävdade istället att eken borde stagas upp med vajrar och därmed följande kostnader borde Trafikverket stå för.

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms län beslut den 27 augusti 2020 i ärende nr 521-40338- 2020, se bilaga 1
SAKEN

Säkerhetsbeskrivning av naturminnesskyddad ek på fastigheten Glömsta 4:1 i Huddinge kommun

Den 13/1 2021 meddelades domen i Mark- och Miljödomstolen vid Nacka Tingsrätt.

DOMSLUT

- 1. Mark- och miljödomstolen avvisar yrkandet om att Trafikverket ska stå för uppkommande kostnader för vajerstabilisering och infästningar.**
- 2. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet i övrigt.**

Enligt Christian Ottosson, kommunalråd och ordf. i Klimat- och Stadsmiljönämnden Huddinge kommun, den instans i kommunen som står bakom överklagandet, så kommer kommunen inte att överklaga beslutet i Mark- och miljödomstolen till Mark- och miljööverdomstolen.

I nu aktuella Samrådet för detaljplan i Kästa – Glömsta, Huddinge kommun, har skrivningen beträffande skyddet för Hagstaeken ändrats.

Från beteckningen:

n - Träden skall bevaras

till:

Trädet får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk, 4 kap. 5 § 1 st 2 p.

Vad betyder den ändrade skrivningen?

Till sist en uppgiven kommentar på mailen från kommunalrådet Christian Ottosson:

"... och slutligen här återkoppling på frågan om dispens, det verkar inte som att Trafikverket behöver något ytterligare tillstånd. [...] Så det finns nog inget sätt för kommunen, med denna dom, att hindra fällning."

Från Sveriges troligen äldsta ek, den 1000-åriga Rumskullaeken i Småland, kommer halmstrå-signalerna att i denna stund försöka hålla sig i. För något år sedan rapporterades Rumskullaeken som död, men sedan dök det visst upp några gröna blad. Kanske "trädruinen" Hagstaeken kommer att kunna skjuta nya skott igen?

- Slut på resumé!

Följdfrågorna på detta till Huddinge kommun blir då:

1/ Vad betyder den ändrade skyddsbeskrivningen:

n - Träden skall bevaras (i gamla planen)

till

Trädet får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk, 4 kap. 5 § 1 st 2 p. (i nya planen)

Vi anser att Hagsta-eken ska ha största möjliga kommunala skyddsmärkning i detaljplanen. Och att kommunen måste hävda detta skydd mot Trafikverkets och Länsstyrelsens planer att upphäva fridlysningen och fälla eken, alternativt att med dispens kapa ner eken till en trädruin.

2/ Vi anser dessutom, att om de kommande åtgärderna på eken kräver uppstaging med vajer etc i bakomliggande berg etc, så måste Huddinge kommun vara beredd att ta kostnaden för detta. Och detta eftersom Trafikverket frias från detta ansvar enligt domslut i Miljödomstolen. Ett beslut som kommunen valt att inte överklaga.

3/ Enligt nu presenterat Samråd för Vägplan Tvärförbindelse Södertörn kommer Trafikverket att ändra Glömstavägens framtida sträckning som lokalväg förbi Hagstaeken. Vägen ska få en extra böj kring eken.

Och det är viktigt att detaljplanen möjliggör detta och även att kommunen verkar för att det sker. Ännu har ju inte fridlysningen av eken upphört. Det som gäller just nu är dispens från fridlysningen med tillstånd för hård beskärning. Kanske eken sedan kan hämta nya krafter? Vem vet?

Eller varför inte påbörja flyttningen av Glömstavägen redan nu och då kanske ingen hårdare beskärning behövs? Huddinge kommun bör verka för detta!

Huddinge kommun måste på alla tillgängliga sätt, som mark- och ekägare, göra mesta möjliga för att hindra fällning alternativt nedkapning till trädruin av Hagstaeken.

Vårby/Huddinge den 15/2 2021

för Vårby-Fittja hembygdsförening
enligt uppdrag

Olle Magnusson t.f. ordförande
olle@ollemagnusson.se
Vårby-Fittja hembygdsförening
c/o Olle Magnusson
Floravägen 6
14140 Huddinge